

Lausunto

28.2.2025

VN/24649/2023
VN/24649/2023-VM-50

Oikeusministeriö

Valtiovarainministeriön JulkICT-osaston lausunto ositusvaateen vanhentumista koskevaan työryhmämietintöön

Oikeusministeriö pyytää lausuntoa ositusvaateen vanhentumista koskevasta työryhmämietinnöstä. Ehdotuksen tavoitteena on luoda määräaika, jonka jälkeen puoliso voi olla varma, että entinen aviopuoliso tai hänen perillisensä eivät enää voi esittää vaatimuksia hänen omaisuuttaan kohtaan. Toisena tavoitteena on, että kuolinpesän osakkailla tai pesänselvittäjällä ei ole jatkossa tarvetta etsiä vanhaa osituskirjaa tai pyrkiä tavoittamaan vainajan entisiä aviopuolisoita, jos avioerosta tai avioliiton kumoamisesta on kulunut yli 10 vuotta. Puolisot voisivat sopia avio-oikeuden vanhentumisesta laista poikkeavasti. Sopimus olisi rekisteröitävä Digi- ja väestötietovirastossa tai Ahvenanmaan valtionvirastossa.

Valtiovarainministeriön JulkICT-osasto kiittää lausumismahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa ottaen huomioon Lausuntopalveluun ilmoitetut lausuntopyynnön väliotsikot.

Yleistä - Onko teillä yleistä lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

-

[Avio-oikeuden vanhentuminen \(AL 66 §, 103 c § ja 103 d § sekä lakiehdotukset 2-4\) - Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?](#)

-

[Vallinnanrajoitusten vanhentuminen \(AL 86 §\) - Lausuntonne ehdotetusta säännöksistä?](#)

-

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vm@gov.fi

Yhteisomistusolettaman vanhentuminen (AL 89 §) - Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

-

Vaihtoehdot ja työryhmän harkitsemaa muita kysymyksiä, joihin ei ehdoteta muutoksia (mietinnön luvut 5.1 ja 5.2) - Näkemyksenne näissä luvuissa käsiteltyjen asioiden lainmuutostarpeista?

-

Pääasialliset vaikutukset (mietinnön luku 4.2) - Onko teillä täydennettävää ehdotuksen vaikutusarviointeihin?

Erityisesti työryhmämietinnön kohdissa 4.2.1.1 ja 4.2.2.1 on arvioitu avio-oikeuden vanhentumista koskevien sopimusten rekisteröintitehtävän vaikutuksia Digi- ja väestötietovirastolle, jatkossa DVV. Kohdassa 4.2.1.1 todetaan, että rekisterin perustamisen kustannukset voisivat olla merkittävästi matalammat, jos se toteutettaisiin osana lähivuosina tehtävää järjestelmän kokonaisuudistusta. Edelleen kohdassa mainitaan, että tämä olisi mahdollista joko viivästyttämällä lain voimaantuloa tai porrastamalla lain voimaantuloa niin, että avio-oikeuden vanhentumista koskevia sopimuksia ei olisi mahdollista rekisteröidä heti lakien tultua voimaan.

Työryhmämietinnössä viitatulla järjestelmän kokonaisuudistuksella viitataan erityisesti DVV:n uuteen asiankäsitelyjärjestelmään, johon myös avio-oikeusrekisterin toiminnallisuudet olisi tarkoitus toteuttaa. Jos avio-oikeusrekisterin edellyttämät toiminnallisuudet asiankäsitelyjärjestelmään voitaisiin toteuttaa hallitusti osana joidenkin muiden eräistä DVV:n henkilörekistereistä annetussa laissa mainittujen rekisterien asianhallintaan liittyvien toiminnallisuuksien siirtämistä uuteen asiankäsitelyjärjestelmään, voitaisiin toteutuskustannuksissa saavuttaa kustannussäästöjä verrattuna työryhmämietinnössä esiin tuotuun kustannusarvioon. Kustannussäästöt voisivat olla kymmeniä tuhansia euroja, joskin säästöarvioihin liittyy suunnittelun tässä vaiheessa merkittäviä epävarmuuksia.

Työryhmämietinnön mukainen kustannusarvio perustuu oletukseen, että avio-oikeusrekisterin toiminnallisuudet toteutettaisiin uuteen asianhallintajärjestelmään vuonna 2025. Valtiovarainministeriön JulkICT-osasto kannattaakin työryhmämietinnössäkkin mainittua vaihtoehtoa, jossa lain voimaantuloa viivästyttämällä tai porrastamalla mahdollistettaisiin avio-oikeusrekisterin toteuttaminen myöhemmin kuin vuonna 2025. Avio-oikeusrekisterin edellyttämien toiminnallisuuksien kustannustehokas toteuttaminen pystyttäisiin uudistuksen tavoitteita vaarantamatta varmistamaan parhaiten siten, että toteutukselle varattaisiin kolmen tai neljän vuoden aika lain voimaantulosta alkaen. Näin toimien varmistettaisiin myös niiden henkilöiden oikeusturva, joiden avioliiton purkamista koskeva päätös on annettu ennen tämän lain voimaantuloa. Kustannustehokkaan toteutuksen mahdollistaminen on valtiovarainministeriön JulkICT-osaston mielestä erityisen perusteltua siksi, että vuosittain rekisteröitävien sopimusten määrän ennakoidaan olevan vain joitakin kymmeniä.

Työryhmämietinnön kohdassa 4.2.2.1 todetaan, että saattaisi olla perusteltua, että DVV olisi ainoa sopimuksia rekisteröivä viranomaisainakin siihen saakka, että Ahvenanmaan valtionvirastolla ja DVV:llä on käytössä asiankäsitelyjärjestelmät, joilla ne voivat tarkastella ja muokata samassa rekisterissä olevia tietoja. Valtiovarainministeriön JulkICT-osasto kannattaa tällaista ratkaisua työryhmämietinnön mukaisilla perusteluilla.

Työryhmämietinnössä ehdotetaan perustettavaksi uusi avio-oikeusasioiden rekisteri, johon tallennettaisiin tiedot avio-oikeuden vanhentumista koskevista sopimuksista. Avio-oikeusasioiden rekisteristä ehdotetaan säänneltäväksi eräistä Digi- ja väestötietoviraston henkilörekistereistä annettuun lakiin tehtävillä muutoksilla, kuten rekisteriin tallennettujen tietojen luovuttamista koskevalla säännöksellä. Mietinnössä on arvioitu esimerkiksi Digi- ja väestötietoviraston tehtäviä suhteessa Ahvenanmaalla rekisteröitäviin sopimuksiin. Työryhmämietinnössä ei ole kuitenkaan selkeästi arvioitu uuden rekisterin perustamisesta virastojen toimintaan, prosesseihin tai tietojärjestelmiin kohdistuvien muutosten vaikutuksia tiedonhallintaan kuten tietoaineistoihin ja niiden luovuttamiseen. Tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointia on tarpeen täydentää hallituksen esitykseen jatkovalmistelussa.

Muuta - Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen?

Valtiovarainministeriön asettamalla Edesmenneen omaisen asioiden vaivattoman hoidon ohjelmalla (VM013:00/2024) toteutetaan läheisen kuolemaan liittyvien palveluiden digitalisointia erityisesti kuolinpesän hoidon ja perukirjan laatimisen osalta. Osana ohjelmaa tuotetaan uutena palveluna esimerkiksi kuolinpesän osakasrekisteri. Kuolinpesän osakasrekisteriin on tarkoitus tallentaa kuolinpesän osakastietoja täydentämään esimerkiksi tieto siitä, onko puolisoilla avio-oikeutta toisen puolison omaisuuteen tilanteissa, joissa perittävä oli kuollessaan avioliitossa. Kuolinpesän osakasrekisteriin tallennettaisiin myös tieto osituksen toimittamisesta. Kuolinpesän osakasrekisterissä tullaan siis käsittelemään tietoja, joihin ositusvaateen vanheneminen vaikuttaa. Myös perustettavassa avio-oikeusasioiden rekisterissä käsiteltäisiin tietoja, joilla olisi vaikutusta kuolinpesän osakasrekisterissä käsiteltäviin tietoihin. Kuolinpesän osakasrekisterin tavoitteellaan olevan käytössä vuonna 2027.

ICT-johtaja, ylijohdaja

Jarkko Levasma

Neuvotteleva virkamies

Kaj Välimäki

Jakelu Oikeusministeriö, Lausuntopalvelu.fi:n kautta

Tiedoksi VM JulkICT Tietopolitiikka, Maarit Huotari
VM VO Henkilöverotusyksikkö, Esa-Pekka Saari
VM KHT Konserniohjausyksikkö, Jan Holmberg
VM KHT Konserniohjausyksikkö, Olli Kärkkäinen

VN/24649/2023-VM-50

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: